

Apamea sordens Hfn. (Lepidoptera., Noctuidae)

پروانه خوشه خوار گندم:

این آفت اولین بار توسط هاشمی آقاجری و همکاران (۱۳۷۴) از مناطق دیم مراغه و هشترود گزارش شده است.

خسارت:

لاروهای این حشره پس از برداشت گندم روزها در داخل ساقه ها، غلاف برگ ها، زیر کلش ها و نیز داخل طبقات فوقانی خاک استراحت نموده و هنگام شب به تغذیه بطئی خود از برگ ها و دانه های ریخته شده در سطح مزرعه ادامه می دهند. در طول فصل پاییز و در صورت مساعد بودن شرایط آب و هوایی از گندم های تازه سبز شده تغذیه می کنند. در این مدت لاروها با پوست اندازی و تغییر رنگ، رشد قابل توجهی می نمایند.

شکل شناسی:

طول پروانه ۳۴-۴۰ میلی متر و رنگ آن معمولاً زرد خاکستری می باشد. بال های رویی دارای شیارهای عمیق عرضی بوده و روی آن یک لکه لوبیایی دیده می شود. بال های زیری به رنگ قهوه ای مایل به خاکستری با رگبال های نقطه چین می باشد. طول بدن لاروهای کامل ۳۵-۴۰ میلی متر است. رنگ لارو کامل زرد بلوطی روشن، شفاف و کاملاً به رنگ گندمی می باشد و سر آن به رنگ قهوه ای و تیره رنگ به نظر می رسد.

زیست شناسی:

این حشره زمستان را بصورت لارو در عمق ۷-۵ سانتی متری خاک سپری نموده و در اواخر اسفند و اوایل فروردین ماه پس از گرم شدن هوا و رویش گیاه، لاروهای نابالغ زمستان گذران دوباره فعالیت تغذیه ای خود را شروع نموده و به شدت از برگ ها و ساقه های جوان گندم و جو تغذیه می کنند. اندازه بدن لاروها در آخرین مرحله تغذیه ای به حدود ۴۰ میلی متر و قطر آن ها به ۴-۵ میلی متر می رسد و پس از پایان مرحله لاروی در عمق ۴-۵ سانتی متری خاک لانه گلی درست نموده و تبدیل به شفیره می شوند. حشرات کامل در اواخر اردیبهشت ماه ظاهر و پس از جفتگیری روی برگ و خوشه های تازه تشکیل شده تخم ریزی می کنند. این آفت در سال یک نسل دارد.

شکل ۱- پروانه خوشه خوار گندم

حشره کامل (سمت راست)، لارو (سمت چپ، بالا)، شفیره (سمت چپ، پایین)

روش های کنترل:

- ۱- کنترل زراعی: شخم عمیق پاییزه/ استفاده از ارقام زودرس/ برداشت سریع محصول.
- ۲- کنترل شیمیایی: در صورت بالا بودن جمعیت آفت، همزمان با فعالیت لاروهای جوان روی خوشه، در اواسط خرداد ماه، مزرعه یا مزارع آلوده را میتوان سمپاشی نمود. در این رابطه می توان از فنیتروتیون به نسبت ۰/۸-۱ لیتر در هکتار استفاده نمود. البته در مزارعی که علیه پوره های سن گندم سمپاشی می شود، این آفت نیز کنترل می شود.

برخی از منابع مورد استفاده:

- ۱- هاشمی آقاجری، م.ح.، حسن پور حسینی، م. و نعیم تبیانی، ح. ۱۳۷۴. بررسی پروانه خوشه خوار گندم *Apamea sordens* Hfn در مناطق دیم مراغه و هشتگرد. دوازدهمین کنگره گیاه پزشکی ایران. صفحه ۷.
- ۲- خانجانی، م. ۱۳۸۴. آفات گیاهان زراعی ایران. انتشارات دانشگاه بوعلی سینا. چاپ سوم.

www.ariashimi.ir